

ดอกไม้ใบอรรณพคุณดีไทย ๑๗

โดย ชักกลอบ ๕๗ 27

๘๒ พุทรา

ช่อตะแบกชาติบุษย์พุทรา การะเกด กรรณิการ์ นมสวรรค์
มะลูลี มะลิล่า แสลงพัน อันชั้นแอบช่อชบาบาน

วรรณคดี : รามเกียรติ์

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

พุทราจีน Zizipus jujuba Mill.

ไม้ฉากถิ่น จีนตอนใต้ ไต้หวันทั่ว
ปรุ่งกับข้าว คาบหวาน ก็นทุกครัด
ให้รสนิด ครัวจีนไทย ได้ 4,000 ปี

ชื่อท้องถิ่น นางต้มต้ม หมากกะทัน
หรือปากทัน มะตันหวดอง มะตันตืด
ไม้ยืนต้น ขนาดเล็ก เมล็ดกลมรี
ผลสุกมี สีแดง, เหลือง, สีเขียว

มีมากมาย หายสายพันธุ์ พรรณนาได้
ปลูกทั่วไทย ใต้ดี มีปรากฏ
พันธุ์พื้นเมือง พันธุ์เจตีย์ พันธุ์สามรส
ข้างแอมโชนส์ ใจใจจ๋า พันธุ์เหวี่ยงทอง

บอมเบย์ักษ์ พันธุ์ปากน้ำ พันธุ์สามสี
หวานกรอบดี ขี้แอบเป็ด เพล็นผิวดอง
สมุทรปราการ ได้พันธุ์บอมเบย์ เก๋หน้ามด
ยามลิมดอง ต้องขึ้นขอบ กรอบหวานดี

สรรพคุณ บำรุงร่างกาย ให้พลัง
แก้โลหิตจาง สร้างผิวพรรณ สะอาดสดใส
บำรุงสมอง บำรุงตับ ขับเลือดปรี
ถ่ายถ่ายดี มีไฟฟาง สร้างภูมิคุ้มกัน

ช่วยแก้ไข นัยนาบอด จอตกกลางคืน
เลือดไหลเวียน พื้นตับตัน ผิวพรรณสะอาด
เมื่อยล้าศรีษะ หัดได้ใจ ในภักดีการ
โต๊ะจีนนั้น มันใจ ในพุทธาจีน

สถิตยพันธ์ ธรรมสถิตย

ชื่อพุทราทุกคนต้องรู้ว่าชื่อ
ก็คนเหนือมีไหมไม่รู้จัก
พุทราจีนพุทรา ไทยให้หลงรัก
อร่อยนักกร สหิวนกรอุปถัมภ์อุปทาน

เห็นหัว ไปต้นพุทรา ในป่าดง
ดินขุยธรรวณน้ำชุ่มดีมีเกือบทุกบ้าน
ริมทางเดินยังมีให้ได้เก็บทาน
แต่อย่าปลุก ในบ้านโบราณว่า

พุทราจีนมีกำเนิดเกิด ในจีน
ที่แผ่นดินไม่ไกลจาก ไทยหนา
ศัพท์นี้มีมีการนำเข้ามา
ปัจจุบันไทยมีพุทราหลายพันธุ์

อันฤกเกิด ไฉไล่นั้นพันธุ์พื้นเมือง
เป็นพหุรามิเนื้อเหตื้อองใดดีอัน
จะออกเบรียลผาดอมหวานรสปานนั้น
ผิวบางมันผลกลมแป้นมั่นทรงจี

นอกนั้นมิพหุราพันธุ์แอปเปิ้ล
อร่อยเกินแปดีกกหนาเขียวเข้มดี
ผลกลมแป้นเนื้อละเอียดขาวใตดี
รสหวานมีอมเบรียลไม่เลี้ยวพัน

พันธุ์สาวีมีอีกที่อบอมเบรียล
ที่ผสมักใหญ่กว่าพันธุ์อื่นใดนั้น
เนื้อดีเหตื้อองแปดีกกผิวข้างบางครั้น
รสหวานนั้นอาจอมเบรียลเคี้ยวกรอบดี

พันธุ์เจดีย์ที่ปากน้ำสมุทรปราการ
อีกเหรียญทองรสหวานสายพันธุ์นี้
คือทั้งหมดพันธุ์พหุราที่เรามี
ภูมิใจที่ไทยขยายได้หลายพันธุ์

เป็นผล ไม่ร าคาดีมีสรรพคุณ
ช่วยกระตุ้นภูมิคุ้มกันต้านทานนั้น
ช่วยบำรุงสม ะองพิ ะองพรรณ
ช่วยป้องกันหลอดเลื ะอดตีบโล ะอดตาย

เมล็ดพุทธานำมาบ ะน ะนทำยา
ใช้รักษาเด็ก ะให้วัด ะให้หาย ะร้าง
โรค ะม ะก ะยาบ ะน ะช่วย ะให้เบาบาง
โรคตาฟาง ะนี้ ะพุทธานรักษา ได้ดี

นำมาปรุงอาหาร ได้เลื ะศ ะทุ
ทำเมนูหมูหรือ ะไก่ต้ม ะเก๋ากี้
ทำแกง ะจืด ะเห็ด ะหู ะหู ะหู ะเข้าที่
อีกยังมี ะไก่ต้ม ะต้น ะคุณ ะค่า ะอัน ะดี

ผลพุทธานำมาทำขนม
ที่นิยมเป็นขนมหวานนำทานนั้น
พุทธาน ะเชื่อมพุทธาน ะอด ะสาร ะพัน
ต้มบ ะน ะก ะน ะกับ ะถั ะว ะเยี ะว ได้ ะรีย ะว ะแรง

อตุพร ะสุพรรณปากแพร

ต้นปักทั้นนั้นพุทรากลางนาข้าว
 หวนเรือรางคราเอตติตติตแล้เอตุ
 นังหลังคาวกรายใต้ต้นยามผลสุก
 ยืนผลสุกกระตุกถึงเก็บกอบกิน

 ต้นทรงพุ่มตะคุ่มเขียวเลี้ยวเลี้ยวกิ่ง
 ่อนไหมทั้งดูลงแทบแนบพื้นดิน
 คราหน้าฝนทั้นช่อทอดอภพลิน
 ไชยพุงกลิ่นท้อถิ่นถิ่นทานทน

 เหล่าแมลงแฝงตัวเกลือกกลิ้งเอดอก
 คราฟ้าโปรยหมอกพลอดอกอยู่เต็มต้น
 เขียวกลมห้อยระย้ารายพรายเหวลิ้น
 ดูใจทั้นเท่าหน่อพอได้ชิม

หวานอมเปรี้ยวเจ็ดเจ็ดแฉะแฉะ
อร่อยลิ้นน้ำลายสอช่อแค่อิ่ม
น้ำตาลองเค็มเค็มโถงที่สัใจามพริ้ม
เนื้อนุ่มนิ่มลิ้นแตะเค็มเค็มน้อยนิด

คือไม่พอทนแฉะรุ่มพรหมทำเองหุง
ห่อปากพันธุ์พุงมุงชูศุ์เศษสุกกิจ
เป็นสมุนไพรรนำใช้ไว้ถาวรพิษ
อยู่ไกลลัษิตตุงมิตตติที่ปดอดภัย

มากวิตามินชีวิตี้แก้แก้ทำเองเสี่ย
หาก่อนแพสียหายไปใช้สด ไข่
ดดคดเสดเดอรอนอนไม่หลับหายฉบับใด
ตราตรึงใจไทยพุทธาในมาตุภูมิ

กุศล คำเพราะ

พุทธาจีน ปันสยาม ลำเลียดลาย
ปลูกมากมาย เมืองไทยนี้ มีทั่วหัว
ไม้มงคล ขนดีชื่นชม สมเฑาะ
อันคุณค่า นำปลูกไว้ ใจเปรมปรีดิ์

อันแดนดิน ถิ่นเกิด กำเนิดหรือ
สื่อเลื่องชื่อ ระบือนาม ตามวิถี
จีนตอนใต้ ไหลยั้งนัก หลักฐานมี
ศัพท์ปี ที่รู้จักกัน ทานพลัดเพลัน

มันไปทั่ว ปวดหัวอยู่ หูตาตาย
ชื่อทองถิ่น ได้ยินหลาย ให้เป็นแฉิ่น
“มะตันหลวง” แฉิ่นทองหา พาจำเรียว
“หมากกะทัน” ถ่านยางเกิน เขียวทศนา

อีกหนึ่งหรือ ชื่อ“บั๊กหัน” สนิทสนม
“นางต๋มต๋น” คนไหนเฝ้ารู้รัก มักคุ้นหนา
บอกหมดแล้ว แล้วจริงหนอ ขอลืมมา
คงไม่ว่า จันทน์บ่อ ยดัดเอง

ขนาดเล็ก ไชรี ไม่ขึ้นต้น ผลสุกเหลือง
สีทองเรือง ประเทืองใจ ได้เหมาะเหม็ง
บางพันธุ์นี้ สีแดง ไม่น้อย ห้อยทองทอง
สุกเต็มเช้ง เล้ง ไม่มี เปรมปริดา

มีมากมาย หลายพันธุ์นี้ ที่เมืองไทย
ปลูกแพร่หลาย รายได้เยี่ยม เปี่ยมพรรษา
เชิญชวนชิม อิ่มแบบจุก กอปรกดูตา
ไร้องศา ละเอียดสนิ รื่นรมย์จริง

พันธุ์“สาวดี” “เจตีย์”แล้ว “ไข่เต่า”เทศ พันธุ์“ลูกเกด”“แอปเปิ้ล”เพลิดเพลิดยิ่ง
พันธุ์“บอมเบย์” เหล็กดำ เฮฮาอิง พันธุ์“เหรียญทอง” ร้องว่านี้ พรั่งมากมาย

พันธุ์“สามรส”ดกไม่เหี่ยว อิงไล่งับ พร้อมเสร็จสรรพ ประทับจิต คิดปลูกขาย
รอยแน่นอน ฟ่อนเงินทับ นับแทบตาย อดหวังได้ ได้ร่ำรวย ด้วยพุดรา

โกวิท ธีรวิโรจน์

พืชพันธุ์ไม้มากมายขึ้นในป่า
 ต้นทรงค่าประ โยชนโตมิให้เหิน
 สมุนไพรหลายหลากหากใช้เป็น
 บ้างโดดเด่นเป็นยารักษาตน

ไม้เลื้อยโตขึ้นได้เองดีอยู่
 เป็นที่รู้ประ โยชนโตอยู่ทิศ
 พุทราจีนอร่อยขึ้นกินทุกคน
 ไม้คองหนต้นไม้ใหญ่ให้ผลดี

ต้นมะต้นหมากกระพุ่มเรียงกันอยู่
หลายพันธุ์ดูเปลือกบางมีต่างสี
บ้างสีเทาสีแดงปนผลกลมรี
สีพื้นปืปดูกินมาแต่ช้านาน

พันธุ์พื้นเมืองของไทยมีสีอย่าง
เปลือกผลบางบ้างเปรี้ยวฝาดอมหวาน
พันธุ์ลูกเกิดและไซ้แต่มีเปลือก
ไม้พื้นบ้านขึ้นทั่วไปโตได้ดี

พุทราจีนหลายพันธุ์นั้นนำเข้า
รสชาติเล้าต่างไปผลหลายสี
พันธุ์ดำมีรสพันธุ์ส้มเปรี้ยวพันธุ์เจดีย์
ต้นแต่มีเนื้อขาวกรอบให้ชอบใจ

ผลพุทราจีนดีมีคุณค่า
ช่วยรักษาไข้หวัดในเด็กได้
อาการชักผื่นคันตามร่างกาย
ลดพิษร้ายแมลงสัตว์กัดต่อยลง

ช่วยบำรุงสายตารักษาต้อ
นอนหลับสบายคลายได้ประสงค์
ผิวพรรณดีสวยได้ดังใจ
ประโยชน์คงบำรุงกายและสายตา

พืชมารูปลูกไว้ได้กินผล
คุณค่าสูงพืชนี้ดีนักหนา
สมุนไพรกินกันแต่นานมา
ปลูกเป็นปารักษาไว้ไม่สูญพันธุ์

อัญชัญ ณ เชียงใหม่

พุทราจีนจีนไทยมีหลายสี
ที่เลื่องลือปากกันภาคอีสาน
มะตั้นหลวงภาคเหนือก็เลื่องลือ
เป็นผลไม้รับประทานมานานดีพันปี

เป็นไม้อินต้นขนาดเล็ก ไม่ใหญ่
มีหนามได้ตามลำต้นผลสุกหลายสี
บางพันธุ์เหลืองบางพันธุ์แดงเข้มดูดี
ในไทยมีหลากหลายพันธุ์จัดสรรมา

พันธุ์พื้นเมืองก็มีพันธุ์ใหม่
หรือจะเอาพันธุ์ลูกเกดก็ได้หนา
รสชาติฝาดอมหวานและเปรี้ยว
ตามรสนั้นหนาเปลือกบางและกลมแป้น

พันธุ์บอมเบย์ก็มีผลยาดี
เนื้อละเอียดมีสีเหลืองหวานกรอบแสน
พันธุ์เหรียญทองคล้ายแอปเปิ้ลของต่างแดน
เปลือกหนาแน่นรสหวานกรอบกลิ่นหอมนาน

สรรพคุณบำรุงร่างกายดี
อุดมด้วยวิตามินซีและมีสาร
ต่อต้านอนุมูลอิสระตามต้องการ
บำรุงผิวพรรณให้สุขภาพดีแข็งแรง

ช่วยบำรุงประสาทและสมอง
ตอบสนองให้ทันต่อหัดับพบคาแสง
บำรุงกล้ามเนื้อและโลหิตแดงให้แดง
ช่วยทำให้มีแรงมากขึ้น

ใช้ประกอบอาหารต่างๆ ได้
หรือนำไปแปรรูปกิตีหนา
พุดราจีนแห้งพุดราจีนแช่โอกี้ทำมา
อีกมากมายสรรพคุณทำทานกัน

อาณนัท ศรีวิสูตร

